

9.5.2011

לפני השופט יצחק כהן

בקשה מסי 1

איבראחים ח'טיב

המבקש

ע"י ב"כ עו"ד חסאן טבאג'א ועומר ח' מאיסי

נגד

אוניברסיטת חיפה

המשיבה

ע"י ב"כ עו"ד איתמר ענבי ואורית שקד שנקמן

החלטה

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

1. המבקש הינו סטודנט באוניברסיטת חיפה, ומשמש כיו"ר תא "אקרא", לקידום החינוך בחברה הערבית.

2. בבקשה שהגיש המבקש לדיקן הסטודנטים באוניברסיטה, עתר המבקש לכך שהאוניברסיטה תרשה לקיים "הרצאה בנושא הגזענות והחוקים המפלים", בהשתתפות 4 אנשים, ובתוכם מר ראד סלאח מחאגינה, אשר על פי הכתוב בבקשה, משמש כיו"ר התנועה האסלאמית, והמוכר בשם "השיח' ראד סלאח". ההרצאה נועדה להתקיים בתאריך 11.5.2011.

3. בתאריך 2.5.2011 השיב דיקן הסטודנטים למבקש, כי הוחלט לאשר את קיום האירוע, אך לצד זאת הוחלט שלא לאשר את השתתפותו של מר מחאגינה באירוע. במכתבו אל המבקש, נימק דיקן הסטודנטים את ההחלטה באופן הבא:

1 "אוניברסיטת חיפה רואה חשיבות לאפשר לחברי קהילתה לחביע דעות ולקיים
 2 ביניהם שיח, תוך שמירה על הסדר הציבורי בקמפוס ועל מהלכם התקין של
 3 ההוראה, המחקר והעבודה באוניברסיטה.
 4

5 לאור האירועים האלימים שאירעו בביקורו הקודם של השיח' ראאד סלאח
 6 באוניברסיטת חיפה, אירועים שהגיעו אל סף שפיכות דמים ופגעו במרקם
 7 היחסי המורכב בקמפוס, ועל רקע התנחנותו במקרים שונים (שחובילה גם
 8 לחרשעו בפלילים), אשר הוגדרה על ידי בית המשפט העליון לאחרונה
 9 כ"ניסיון ללבות שנאה ומתיחות" וכהוכחה ל"נחישותו להפעיל השפעתו על
 10 הנוחים אחריו במאמץ ללבות ריב ומדון", וכן בהתחשב בסמיכות הפעילות
 11 ליום הזיכרון ויום העצמאות, הוחלט:
 12

13 (א) לאשר את קיום האירוע בתנאים שייקבעו על ידי, ויועברו אליכם בנפרד.
 14

15 (ב) לא לאשר את השתתפות השיח' ראאד סלאח (מחאגינה) באירוע זה."
 16
 17

18 4. בעקבות זאת הגיש המבקש הבקשה שלפני, היא בקשה לקבלת סעד הצהרתי זמני דחוף, ולפיו
 19 יוצהר, כי ההחלטה שלא לאשר את השתתפותו של מר סלאח היא בטלה, בלתי חוקית ונוגדת
 20 את חדין, באשר היא פוגעת בחופש הביטוי.
 21

22 לטענת בא כוח המבקש, האוניברסיטה היא גוף "ידו מחותי", וחלים עליו הכללים מתחום
 23 המשפט הציבורי, ועל כן לא הייתה האוניברסיטה מוסמכת לפסול את השתתפותו של מר
 24 מחאגינה. בא כוח המבקש מוסיף וטוען, כי חופש הביטוי הוא עקרון חשוב ונעלה במדינה
 25 דמוקרטית, והיה על האוניברסיטה להגן עליו, דווקא כאשר מדובר בדעות חריגות ומכעיסות.
 26 לטענת בא כוח המבקש, האוניברסיטה לא בחנה דרכים לאיון החשש מפני הפגיעה בסדר
 27 הציבורי ופסלה את מר מחאגינה פסילה גורפת שאינה מידתית.
 28
 29

30 5. לעומת טענות אלה, טען בא כוח האוניברסיטה, כי פסילת השתתפותו של מר מחאגינה נבעה
 31 מניסיון העבר, בעקבות ביקורו של מר מחאגינה באוניברסיטה לפני כשנתיים, עת חשתתף
 32 באירוע שהתקיים מטעם תא "אקרא" וגרר אלימות. לטענת בא כוח האוניברסיטה,

- 1 האוניברסיטה מכירה בזכות חברי תא "אקרא" לקיים את האירוע, וכפי שאישרה לתא אקרא
 2 לקיים אירועים רבים במהלך השנה החולפת, כך אישרה את קיומו של האירוע הנוכחי, למעט
 3 השתתפותו של מר מחאגינה, לגביו קיים חשש, המעוגן בניסיון העבר ובפסקי דין שניתנו נגדו,
 4 כי יתסיס את הנוכחים, דבר העלול לגרום למעשי אלימות.
- 5
 6 לטענת בא כוח האוניברסיטה, החלטת האוניברסיטה היא החלטה מידתית וסבירה, ומכיוון
 7 שהיא מצויה במתחם הסבירות, אין מקום שבית המשפט יתערב בה.
- 8
 9
 10 6. בפתח הדיון ניסיתי לחביא את הצדדים למו"מ, על מנת שיבחנו את האפשרויות לאיין את
 11 החשש מפני אלימות, ויקבעו את ההסדרים הדרושים כדי להבטיח את השקט ואת שלום
 12 הציבור, אך לצערי הדבר לא עלה בידי, ועתה בא אני ליתן את החלטתי.
- 13
 14
 15 7. בתגובה שהגיש בא כוח האוניברסיטה טען בא כוח האוניברסיטה מספר טענות מקדמיות,
 16 והן, שהבקשה לסעד זמני הוגשה בלא שהוגש הליך עיקרי, וכן טען, כי התצחיר התומך את
 17 הבקשה אינו מפרט את העובדות העומדות בבסיס הבקשה, אלא נעשה על דרך החפניה
 18 לסעיפי הבקשה. מטעם זה סבור בא כוח האוניברסיטה, כי יש לדחות את הבקשה על הסף.
- 19
 20 הגם שבא כוח האוניברסיטה צודק בטענותיו הפרוצדוראליות, הנני סבור, כי מוטב היה לה
 21 לאוניברסיטה אילו לא העלתה אותן, והייתה נוגשת להתמודד עם טענות המבקש לגופו של
 22 עניין.
- 23
 24
 25 8. לאחר ששקלתי טענות באי כוח הצדדים, ולא בלי היסוסים, הנני מחליט לדחות את הבקשה,
 26 ולהלן אפרט את טעמי.
- 27
 28 מקובל על הכל, כי חופש הביטוי הוא אחד מאבני היסוד עליהן בנוי המשטר הדמוקרטי. טול
 29 מהדמוקרטיה את חופש הביטוי, ונטלת את הדמוקרטיה כולה. צודק בא כוח המבקש
 30 בטענתו, כי הצורך בהגנת חופש הביטוי יתעורר דווקא באותם מקרים בהם מדובר בביטויים
 31 מעוררי מחלוקת, ובדברים העלולים להרגיז ולתכעיס חלקים שונים מהאוכלוסייה, הנשמעים
 32 מפי מי שנמנה על המיעוט.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32

מטעם זה, כאשר קהל עוין מאיים על חופש הביטוי, יש לרסן את הקהל העוין ולא את חופש הביטוי (וראה: א' ברק, חופש הביטוי ומגבלותיו, הפרקליט מ' 5).

ואולם, חופש הביטוי אינו עומד לבדו, וחלות עליו מספר הגבלות. בין היתר ניתן להגביל את חופש הביטוי כאשר קיימת ודאות קרובה לפגיעה רצינית בשלום הציבור (וראה: שם).

9. במקרה שלפני, הנני סבור, כי לאור ניסיון העבר עם מר מחאגינה, הן בחופעתו הקודמת בין כותלי האוניברסיטה והן כעולה מפסקי הדין שניתנו בעניינו, אשר העתקים מהם צורפו לתגובת המשיבה (עפ"יג (מחוזי ירושלים) 2193-10 ראיד מחאגינה נ' מדינת ישראל; רע"פ 522/10 ראיד מחאגינה נ' מדינת ישראל), קיימת וודאות קרובה לפגיעה בשלום הציבור, ועל כן רשאית הייתה האוניברסיטה למנוע ממנו להיכנס לתחומה.

אין ספק שקיימת פגיעה בחופש הביטוי של מר מחאגינה, במובן זה שלא הותר לו לשאת את דבריו דווקא בין כותלי האוניברסיטה, אך גם אם אניח שהאוניברסיטה היא גוף "דו מחותני", וחלים עליה כללי המשפט הציבורי, עדיין הסמכות להבטיח את סדר היום התקין בחצריה, מוטלת עליה, וכאשר קיימת וודאות קרובה לפגיעה בשלום הציבור, מוסמכת האוניברסיטה לקבל את ההחלטה שקיבלה. לצד דברים אלה אוסיף, שעל האוניברסיטה חלים אף דיני חנויקין, והיא רשאית לנקוט באמצעים למניעת סיכונים, העלולים לחשוף אותה לתביעות נזיקין מצד מי שעלולים להיפגע בחצריה. קשה להלום, שהאוניברסיטה תחויב להחיל את כללי המשפט הציבורי, מבלי שתחויב לשקול, לצד זאת, את החיובים העלולים לחול עליה, מכוח המשפט הפרטי.

לעניין מידתיות ההחלטה שהתקבלה אציין, שהאוניברסיטה אישרה את קיום האירוע שתא "אקרא" ביקש לקיים, אליו חוזמנו נכבדים אחרים ממנהיגי האוכלוסייה הערבית בישראל, ולא נמנע אפוא הדיון בשאלות "הגזענות והחוקים המפלים" שברצון תא אקרא לקיים, כמו שלא נמנע ממנו לקיים אירועים אחרים, שפורטו בנספח מס' 2 לתגובת האוניברסיטה.

10. מקבל אני את דבריו של בא כוח המבקש, כי אוניברסיטה, מעצם מהותה, היא מקום בו ראוי לאפשר השמעת דעות מגוונות, גם אם הן לא מקובלות ומרגיזות, ואפשר, שאם האוניברסיטה

9.5.2011

1 לא הצליחה להנחיל לסטודנטים הלומדים אצלה את מידת הסובלנות הדרושה לשמוע דעות
 2 חריגות, עד כי היא חוששת מפגיעה בשלום הציבור, יש בדבר משום תעודת עניות חן
 3 לאוניברסיטה והן לתלמידיה. עם זאת, אין אני מוציא מכלל אפשרות, שתא "אקרא" החליט
 4 להזמין דוקא את מר מחאגינה, כדי לייצר את הניצוץ שילחיק את הרוחות, כדי למנף את
 5 משקלו בין יתר תאי הסטודנטים הפועלים בקמפוס.

6

7

8

11. אשר על כל האמור לעיל, הנני דוחה את הבקשה.

9

10

אין צו להוצאות.

11

12

ניתנה היום, ה' באייר תשע"א, 8.5.2011 והודע בפומבי.

13

יצחק כהן-חיפה, שופט

